

**УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

КАТЕДРА „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

Владислав Лазаров

**СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В
ИЗСЛЕДВАНЕТО НА УЯЗВИМОСТТА,
РИСКОВЕТЕ И ЗАПЛАХИТЕ ЗА
КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА**

ОСНОВНАТА ТЕЗА, КОЯТО ЩЕ БЪДЕ ДОКАЗВАНА В НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД, Е, ЧЕ АНАЛИЗЪТ НА УЯЗВИМОСТТА НА КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА Е КЛЮЧОВ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СИГУРНОСТТА И ОТРАЗЯВАНЕТО НА РИСКОВЕТЕ И ЗАПЛАХИТЕ КАКТО В НАЦИОНАЛЕН, ТАКА И В СЪЮЗЕН ФОРМАТ.

Методология на изследването и резултати

Много съвременни автори смятат за най-перспективен системният подход към критичната инфраструктура и нейната защита.

В намирането на общо разбиране за това какви черти характеризират една система, може да се стигне до извода, че тя е събирателно на по-малки елементи от нея, които си взаимодействат, за да работят като едно цяло.

Като следствие от тези общи черти, по-нататък може да се изследват системите, за да се разработи оценка за това как всички подсистеми и техните елементи взаимодействат помежду си с цел функциониране като едно цяло. Но за да се постигне това, трябва да се използва парадигмата на „*системното мислене*”.

Методология на изследването и резултати

Системният подход

Системното мислене изисква прилагането на следните подходи:

- динамично мислене – светът не е статичен и нещата непрекъснато се променят;
- оперативно мислене – възприемане на същността на взаимодействието на елементите и как те работят в действителност;
- затворен цикъл на мислене – причината и резултатът не са винаги линейни, като резултатът може да повлияе върху причината.

Моделиране на системата на критичната инфраструктура

Ефективното моделиране на критичната инфраструктура би дало възможност както на администрацията, така и на собствениците на критична инфраструктура да анализират, идентифицират и ефективно да управляват стабилността, сигурността и достъпа до тази инфраструктура чрез разработването на решения за повишаването на устойчивостта ѝ.

Моделиране на системата на критичната инфраструктура

Тази система трябва да е основана на общия цикъл на управление *“планиране – действие – проверка – коригиране”* (ПДПК) или *цикъл на Деминг*. Това позволява включването в съществуващите системи за управление като управление на качеството, управление на риска и кризите т.е. в управлението на процесите като цяло.

Методология за оценка на елементите на критичната инфраструктура

Методологията се базира на следните принципи:

1. Като интегрална мярка за критичността се приема оценката на риска за дадения обект/система (по-нататък в изложението всеки елемент от критичната инфраструктура се нарича „обект“).

2. Рискът на един обект се определя като функция на три параметъра (оценки):

– заплахата върху обекта – *изразява се с нейната интензивност и с вероятността за случване на бедствието, неговата интензивност и характер;*

– последствията (загубите) в обекта от прякото въздействие на бедствието (преки загуби);

– оценка на загубите вследствие взаимното влияние между обектите от инфраструктурата (непреки загуби).

Методология за оценка на елементите на критичната инфраструктура

Укрепването на глобалната инфраструктура не може да се осъществи бързо. Изискват се редица стъпки:

1. Осъзнаване на факта, че проблемите са действителни и мащабни.
2. Решимостта проблемите да бъдат решавани.
3. Осъществяване на проучвания за потенциалното въздействие, а също разработване на необходимите инженерни и конструкторски решения.
4. Реализиране на проектите.
5. Постоянен анализ и оценка на променящите се екологични условия и прогнози.

Финансиране планиране и поддръжане на критичната инфраструктура

- Обектите и системите на критичната инфраструктура са сред най-добре финансираните, планирани и поддръжани. Уязвимостта на тази инфраструктура се отразява на много обекти и системи в националното стопанство и разбира се, на състоянието на националната сигурност.
- Затова не е достатъчно само да се отделя огромен ресурс за поддръжането и развитието на критичната инфраструктура. Важното е този ресурс да е насочен към уязвимостта на обектите и системите и да се постига по-висока степен на устойчивост.

ИЗВОДИ

Политиката за защитата на критичната инфраструктура трябва да бъде основана на теорията на сложните системи и теорията на управлението. Правилното им прилагане би спомогнало да се осигури формирането на ефективна защита чрез оптимално използване на механизмите на държавата за взаимодействие с бизнеса и операторите на критичната инфраструктура.

***Благодаря за
вниманието!***

